

Til den sjove side af skålens historie hører, at den også har fungeret som C-skål. På Glud & Marstrand forsvandt mange af 12 cm-skålene efter emaljering. Ved metaldetektering viste det sig, at kvinderne smuglede skåle med hjem i bh'en!

Klassikeren

Krenchels 50 år gamle krenitskåle er stadig efterspurgt, selv om retrobølgen har lagt sig

SIGNE LYKKE LITTRUP >

Krenitskålen er et ikon i dansk designindustri. Den er skabt af en autodidakt på designområdet, Herbert Krenchel, uddannet civilingeniør i 1946 fra DtH. I 1964 modtog Krenchel doktorgraden for sin disputats om fiberarmering. Men inden da havde han allerede udvist originalitet og talent for design i stål og emalje.

Krenitskålen, der i dag går til skyhøje priser på design- og antikauktioner, består af en tynd stålskal, emaljeret på inder- og yderside. På kantens top stikker det "forbrændte jern" frem og afslører konstruktionen. Skålene findes fra 8,5 til 38,5 cm i diameter. Bortset fra enkelte prototyper er ydersiden altid sort mat og indersiden glat orange, rød, gul, blå eller grøn.

Skålen overskred et tabu i sin tid. Emalje var nemlig forbundet med vejskilte og natpotter. Og stål var endnu kun lige blevet accepteret som materiale for bestik. Krenchel måtte derfor selv bære sin idé igennem, da hans ven Torben Ørskov, direktør for firmaet Form og Farve, i 1953 bad om forslag til design af en salatskål til markedet i USA, hvor salat netop var blevet en moderne spise.

I sit læreår på De Forenede Jernbanestøberier i Frederiksværk havde Krenchel fattet kærlighed til emaljen, og han vidste fra sin forskning på DtH en hel del om konstruktion og materialer. Krenchel fandt på at sandblæse yderside-emaljen for at opnå den matte i stedet for en blank overflade. Først efter mange forsøg med stadig finere korn lykkedes det, og i 1954 fik Krenchel patent på den matte emaljering opnået vha. sandblæsning med "stenmel". Denne blæsning bevarer nemlig – modsat de hidtidige og grovere sandblæsninger – emaljens styrke og resistens. Gad vidst om nogen havde fundet på den teknik, hvis ikke en dreven materialeinnovatør?

I bibliotekssalen i bygning 101 vil der fra den 10. maj og indtil den 1. juli være en udstilling om Krenitskålen og andre af Krenchels arbejder. <

! YDERLIGERE OPLYSNINGER

Signe Lykke Littrup, sll@dtv.dk